

Factsheet

Soorten bescherming, vergunningen en subsidies

Inleiding

Bij het verduurzamen van monumenten is het belangrijk een goed plan te hebben. Hierbij moet je rekening houden met de cultuurhistorische waarde van het monument en de aandachtspunten van de maatregelen. Want ook monumenten moeten natuurlijk hun steentje bijdragen aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot. De erfgoedsector wil de uitstoot van CO₂ verminderen met 40% in 2030 en met 60% in 2040.

Omdat het ene monument meer verduurzaamd kan worden dan de ander, wordt hierbij gekeken naar de gehele monumentenvoorraad in Nederland. Als je van tevoren goed kijkt naar wat technisch mogelijk is, terwijl je de waarde van het monument behoudt, kan ook jouw monument op een goede en duurzame manier bijdragen aan dit doel. Naast het verminderen van CO₂-uitstoot zorgt het verbeteren van monumenten er ook voor dat ze comfortabeler zijn, dat ze behouden blijven en dat de energierekening lager wordt.

Soorten bescherming

Gebouwen in Nederland kunnen op verschillende manieren beschermd zijn. We maken hierbij onderscheid tussen:

- Beschermd stads- of dorpsgezicht;
- Beeldbepalende panden;
- Gemeentelijke monumenten;
- Provinciale monumenten (alleen in Noord-Holland en Drenthe);
- Rijksmonumenten.

Elke vorm van bescherming heeft eigen regels die je moet volgen bij het verbeteren van een monument. Voor veel verduurzamingsmaatregelen is daarom een vergunning nodig. Hieronder leggen we uit wat dit betekent voor verschillende soorten bescherming. De specifieke criteria van jouw gemeente staan genoemd in de welstandsnota.

Beschermd stads- of dorpsgezicht

Het doel van een beschermd stads- of dorpsgezicht is het behouden van het historische karakter van een stad of dorp. Hierbij is alleen het historische karakter wat zichtbaar is vanaf de openbare weg beschermd. Aanpassingen aan de woning zijn dus vaak mogelijk als dit karakter niet wordt aangetast.

Alles wat je vanaf de straat kan zien, is beschermd. Je kan dus vaak wel aanpassingen aan je huis doen, zolang je het historische karakter niet verandert. Maar als je iets wilt veranderen wat vanaf de straat te zien is, heb je een vergunning nodig. Bijvoorbeeld voor het plaatsen van zonnepanelen of het vervangen van kozijnen.

Beeldbepalende panden

Bij een beeldbepalend pand zijn de gevels aan de straat en de eerste 5 meter van het dak beschermd. Het is belangrijker om de architectuur en het uiterlijk te behouden dan de oorspronkelijke materialen. De binnenkant is in principe niet beschermd. Maar let op: Er kan bouwhistorische waarde aanwezig zijn waardoor nader onderzoek nodig is. Neem hiervoor contact op met de afdeling erfgoed van de gemeente.

Gemeentelijke monumenten

Een gemeentelijk monument is in principe zowel aan de binnen- als buitenkant beschermd, tenzij anders aangegeven. Bij verduurzamingsmaatregelen of grote verbouwingen moet je ervoor zorgen dat het historische karakter behouden blijft en dat de maatregelen geen negatieve invloed hebben. Voor de meeste veranderingen aan een gemeentelijk monument is er een vergunning nodig, zowel binnen als buiten. De maatregelen moeten passen bij de specifieke details, materialen en kleuren van het oorspronkelijke gebouw.

Provinciale monumenten

Alleen Noord-Holland en Drenthe hebben monumenten die door de provincie worden aangewezen en beschermd. De regels voor dit soort monumenten zijn hetzelfde als die voor gemeentelijke monumenten, maar bij grote veranderingen is extra advies van de provincie nodig.

Rijksmonumenten

Voor Rijksmonumenten gelden dezelfde regels als voor gemeentelijke monumenten. Bij grote veranderingen wordt advies ingewonnen bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).

Vergunningen

Zoals eerder aangegeven is er voor veel werkzaamheden aan beschermd erfgoed een vergunning nodig. Je vraagt deze aan via het Omgevingsloket en de gemeente behandelt de aanvraag. Tijdens de ontwerpfase kan de afdeling erfgoed van de gemeente al meedenken over de mogelijkheden. In dit vooroverleg kunnen plannen besproken en eventueel aangepast worden voordat de definitieve aanvraag wordt ingediend.

Het aanvragen van de vergunning duurt standaard 8 weken, maar dit kan met 6 weken verlengd worden. Bij grote aanpassingen aan provinciale en rijksmonumenten kan het een lange procedure worden van maximaal 6 maanden. Na het verkrijgen van de vergunning duurt het nog 6 weken voordat deze onherroepelijk is en de werkzaamheden kunnen beginnen.

Aan de gang

Als je niet weet waar je moet beginnen met het verduurzamen van je monument, is het slim om een maatwerk duurzaamheidsadvies aan te vragen speciaal voor monumenten. Voor rijksmonumenten heeft de overheid het "[Ontzorgingsprogramma Verduurzaming Monumenten](#)" opgezet. Voor provinciale en gemeentelijke monumenten en overig beschermd erfgoed is er een [vergoeding beschikbaar voor verduurzamingsadvies](#).

Als je al weet welke maatregelen je wilt nemen, kan je een architect inschakelen die ervaring heeft met monumenten en gecertificeerd is door de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM). Voor het vinden van een aannemer om de werkzaamheden uit te voeren, is het ook verstandig om een ervaren partij te kiezen. Aannemers kunnen ook gecertificeerd zijn door de ERM.

Vragen?

Heb je na het lezen van deze factsheet nog vragen? Neem contact op met een van onze adviseurs:

W: www.duurzaambouwloket.nl/contact

T: 072 – 743 39 56

Subsidie

Ga naar www.duurzaambouwloket.nl/subsidiecheck en bekijk welke landelijke, provinciale en gemeentelijke subsidies en financieringsregelingen er beschikbaar zijn.